

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5937/2023
24.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 180/22 од 05.05.2022. године, у седници одржаној 24.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 180/22 од 05.05.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 180/22 од 05.05.2022. године у делу става првог изреке и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 121/20 од 19.10.2021. године, у ставу другом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ главног дуга од 365.379,00 динара почев од 31.10.2012. године до 30.06.2020. године, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова ревизијског поступка исплати тужиоцу износ од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 121/20 од 19.10.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 1167/18 исплати потраживање одређено решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 1093/08 од 04.09.2008. године и то износ од 320.648,00 динара на име обрачунате законске затезне камате на главни дуг до 30.10.2012. године и износ главног дуга од 365.379,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2020. године као дана подношења тужбе до исплате, умањено за износе који по том основу буду исплаћени у

међувремену. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ главног дуга почев од 31.10.2012. године до 30.06.2020. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 70.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гжрр 180/22 од 05.05.2022. године, ставом првим изреке, одбио као неосноване жалбе парничних странака и потврдио пресуду Основног суда у Чачку Прр1 121/20 од 19.10.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу става првог изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, посебна ревизија тужиоца у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу са одлукама Европског суда за људска права, али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против који се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року. Из тог разлога, на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правоснажном и извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 671/07 од 12.05.2008. године, тужиоцу је на име накнаде штете због изгубљене зараде досуђен укупан износ од 403.145,47 динара, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачно опредељеног износа до исплате, као и трошкови парничног поступка. Решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 1093/08 од 04.09.2008. године, одређено је извршење против извршних дужника „Фабрике резног алата“ а.д Чачак, ФРА „Алат за обраду рупе“ д.о.о. Чачак, ФРА „Алат и прибори“ д.о.о. Чачак, ФРА „Спиралне бургије“ д.о.о. Чачак, ФРА „Алат за спољни навој“ д.о.о. Чачак, ФРА „Алат за унутрашњи навој“ д.о.о. Чачак, ФРА „Производња машина“ д.о.о. Чачак и ФРА „Термичка обрада“ д.о.о. Чачак, ради наплате означеног новчаног потраживања и трошкова извршног поступка, пленидбом новчаних средстава на текућим рачунима извршних дужника. Решење о извршењу достављено је Народној банци Србије - Одељењу за принудну наплату, која је закључно са 30.10.2012. године делимично извршила наплату потраживања тужиоца у износу од 194.026,00 динара. За преостали износ потраживање тужиоца није намирено, а које се односи на део незаконске затезне камате и главни дуг. Решењем Основног суда у Чачку И 1167/18 од 12.09.2018. године, прекинут је поступак извршења у односу на извршне дужнике који

су у међувремену престали да постоје. Правоснажним решењем Основног суда у Чачку Р4 И 222/19 од 29.08.2019. године, усвојен је приговор тужиоца као извршног повериоца за убрзање поступка извршења, утврђено је да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено је поступајућем судији да предузме све мере, као би се поступак окончао у најкраћем року, који не може бити дужи од 4 месеца. Извршни дужник је у већинском државном власништву.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 31. став 1. и 2, 32. став 1. и 58. Закона о заштити права на суђење у разумном року, члана 35. став 2. Устава Републике Србије и члана 172. Закона о облигационим односима, закључио да постоји одговорност тужене због дужине трајања извршног поступка, те да тужилац трпи материјалну штету услед тога и то у висини износа утврђених у извршном поступку а који му нису исплаћени. По становишту тог суда, тужиоцу припада законска затезна камата на тај износ од дана подношења тужбе до исплате. Стога је тужиочев захтев усвојен за износ ненаплаћеног главног дуга, номинално исказане законске затезне камате која је обрачуната од доспелости сваког појединачног износа главног дуга, исказано у решењу о извршењу, до последње уплате -30.10.2012. године и за законску затезну камату на главни дуг од дана подношења тужбе до исплате. Тужбени захтев је одбијен у делу за законску затезну камату на главни дуг за период од 30.10.2012. године до дана подношења тужбе.

Другостепени суд је, у побијаном делу, потврдио првостепену пресуду у делу у ком је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате на главни дуг почев од 30.10.2012. године до дана подношења тужбе, јер по становишту тог суда, тужена је тек подношењем тужбе позвана на испуњење обавезе накнаде имовинске штете, због чега тужилац нема право на тражену затезну камату у том периоду у смислу члана 277. Закона о облигационим односима до дана подношења тужбе.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права у побијаном делу.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од када је стекла право на правично задовољење. Према ставу 3. те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Накнада материјалне штете по правилима облигационог права односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је та штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не накнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним односно државним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима

Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у одређеном року од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

И Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, због неспровођења решења о извршењу ради принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањених за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, тужена је дужна да тужиоцу исплати износе досуђене извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 671/07 од 12.05.2008. године и одређене решењем о извршењу И 1640/2015 од 02.11.2015. године, укључујући и затезну камату на досуђене појединачне износе од датума доспелости сваког износа до исплате, јер је то штета коју тужилац трпи у конкретном случају. На тако исказану штету, тужиоцу припада право на законску затезну камату од дана подношења тужбе до исплате. Нижестепени судови су, међутим, тужиоцу признали обрачунату затезну камату на износ главног дуга, исказану у номиналном износу, од допелости сваког појединачног месечног износа до 30.10.2012. године, као дана пресека и законску затезну камату на главни дуг од подношења тужбе до исплате (у ком делу се пресуда не побија ревизијом). Стога су по становишту Врховног суда нижестепени судови погрешно применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца у делу за законску затезну камату на (преостали) износ главног дуга за преостали период, односно од дана извршеног пресека (последња уплата) до дана подношења тужбе. Једино оваквим досуђивањем законске затезне камате, тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и његово имовно стање ће бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара, за састав ревизије, применом члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, па је одлучено као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**